

FINANSTILSYNET

THE FINANCIAL SUPERVISORY
AUTHORITY OF NORWAY

Tematilsynsrapport

Gruppering av tilknyttede motparter

Hovedfunn og læringspunkter fra tematilsyn

12. desember 2025

1. Innledning	3
2. Regelverksramme	3
3. Metode og utvalg	3
4. Hovedfunn	3
4.1. Rammeverk og retningslinjer.....	3
4.2. Praksis for vurdering og dokumentasjon	4
4.3. Rapportering og kvalitetssikring	4
4.4. Beste praksis	4
5. Finanstilsynets vurderinger og forventninger.....	4
5.1. Oppdatering av rammeverk.....	4
5.2. Systematisk vurdering og dokumentasjon	5
5.3. Kvalitetssikring og rapportering	5
5.4. Forankring og opplæring	5
6. Oppsummering	5

1. Innledning

Finanstilsynet gjennomførte våren 2025 tematisyn i seks banker for å kartlegge retningslinjer og praksis for identifisering og gruppering av innbyrdes tilknyttede motparter, jf. kapitalkravsforordningen (CRR) artikkel 4 nr. 39 og artikkel 395, samt finansforetaksloven § 13-12. Tilsynet ble gjennomført som digitale møter, med gjennomgang av bankenes styringsdokumenter, rapportering og konkrete vurderinger i utvalgte kredittsaker.

Formålet var å vurdere om bankene har etablert et rammeverk og en praksis som sikrer korrekt identifisering, vurdering og rapportering av grupper av tilknyttede motparter, i tråd med gjeldende regelverk. Tilsynet hadde også som mål å identifisere felles utfordringer og gode løsninger.

2. Regelverksramme

Regelverket for store engasjementer setter klare rammer for hvor stor risiko et finansforetak kan ta overfor én motpart eller en gruppe av tilknyttede motparter. For å beregne samlet eksponering korrekt, må foretaket identifisere grupper av tilknyttede motparter, basert på kontrollrelasjoner og økonomiske forbindelser. Feil eller mangler i grupperingen kan føre til at bankens reelle risikoeksponering undervurderes, og at rapporteringen til myndighetene blir misvisende.

Etter at kommisjonsforordning (EU) 2024/1728 trådte i kraft i Norge høsten 2024, er det innført et bindende rammeverk for identifisering av grupper av tilknyttede motparter. Forordningen presiserer at kontroll og økonomisk avhengighet er to selvstendige og likestilte kriterier for gruppering, og at det er tilstrekkelig at ett av dem er oppfylt. Det innføres også et forsiktighetsprinsipp: Dersom det er tvil, skal det legges til grunn at én risiko foreligger.

3. Metode og utvalg

Tilsynet omfattet følgende banker

- Sparebank 1 Helgeland
- Sparebank 1 Hallingdal Valdres
- Luster Sparebank
- Trøndelag Sparebank
- Sparebanken Vest
- Sparebank 68 Grader Nord

Bankene ble valgt ut på bakgrunn av rapportering av gruppetilhørighet i engasjementsrapporteringen, sammenholdt med informasjon fra aksjonærregisteret. I alle bankene ble det gjennomført en gjennomgang av styringsdokumenter, rapporteringsrutiner og konkrete vurderinger i utvalgte grupper.

4. Hovedfunn

4.1. Rammeverk og retningslinjer

Alle bankene har etablert retningslinjer for identifisering og gruppering av tilknyttede motparter, forankret i styrende dokumenter.

De fleste retningslinjene bygger på CRR og tidligere EBA-veiledning, men flere er ikke fullt ut oppdatert i tråd med kravene i kommisjonsforordning (EU) 2024/1728.

Det er variasjon i hvor operasjonelle og detaljerte retningslinjene er. Enkelte banker har innført sjekklister og vurderingspunkter, mens andre mangler konkrete arbeidsbeskrivelser som sikrer konsistent praksis.

Flere banker har etablert interne rammer for store engasjementer som er strengere enn lovens maksimumsgrense, noe Finanstilsynet vurderer som positivt, fordi dette gir bankene økt handlingsrom ved endringer i kapital og mulighet til å tilpasse seg kundenes behov.

Enkelte banker har imidlertid ikke dokumentert vurdering av hvorfor valgt nivå er forsvarlig.

4.2. Praksis for vurdering og dokumentasjon

I alle bankene er det identifisert svakheter i dokumentasjon av vurderinger knyttet til gruppering. Vurderingene er ofte ikke tilstrekkelig dokumentert på beslutningstidspunktet, og det mangler systematiske rutiner for etterprøvbarehet.

Flere banker har gjennom tematisynet forbedret dokumentasjonen og rettet opp tidligere avvik, men det er fortsatt behov for å sikre at vurderinger dokumenteres som en integrert del av kredittprosessen.

Det er avdekket tilfeller der foretak med felles eierskap eller økonomisk tilknytning er rapportert uten gruppetilhørighet, eller inngår i grupper som ikke samsvarer med tilgjengelig eierskapsinformasjon.

4.3. Rapportering og kvalitetssikring

Feil i engasjementsrapporteringen skyldes ofte mangelfull kvalitetskontroll, tekniske utfordringer ved systemendringer eller svakheter i datagrunnlaget.

Flere banker har styrket kontrollrutinene etter tilsynet, blant annet gjennom mer systematiske kontroller og stikkprøver før innsending.

Det er behov for bedre integrasjon mellom kredittprosess og rapporteringsrutiner, slik at vurderinger av gruppering reflekteres korrekt i rapporteringen til Finanstilsynet.

4.4. Beste praksis

Enkelte banker har innført sjekklister og vurderingspunkter som del av kredittprosessen, noe som bidrar til mer konsistent praksis.

Det er positivt at flere banker har etablert konservative rammer for store engasjementer, og at forsvarligheten av rammene er vurdert som del av ICAAP-prosessen.

I flere banker er det gjennomført grundige analyser av konsernstrukturer, eierskap og økonomiske relasjoner i utvalgte grupper, med tydelig dokumentasjon av vurderingsgrunnlaget.

5. Finanstilsynets vurderinger og forventninger

5.1. Oppdatering av rammeverk

Bankene må sikre at retningslinjer og arbeidsbeskrivelser for gruppering er oppdatert i tråd med kommisjonsforordning (EU) 2024/1728, og at alle relevante vurderingsmomenter inngår.

Det anbefales å supplere retningslinjene med illustrasjoner og praktiske eksempler fra EBA-rapporten, for å styrke anvendbarheten og sikre konsistent praksis.

5.2. Systematisk vurdering og dokumentasjon

Vurderinger av kontroll og økonomisk avhengighet skal dokumenteres på en måte som gjør det mulig å etterprøve bankens skjønnsutøvelse i ettertid.

Det bør innføres sjekklistor eller andre operasjonelle rutiner som sikrer systematisk og konsistent vurdering, og at dokumentasjonen inngår som en integrert del av kredittbeslutningen.

5.3. Kvalitetssikring og rapportering

Bankene må sikre at rapporteringen av grupper av tilknyttede motparter skjer korrekt og konsistent, og at kvalitetssikringsrutiner fanger opp feil som kan følge av tekniske endringer eller svakheter i datagrunnlaget.

Det bør være tydelig ansvar for kontroll og oppfølging av rapporteringen, og rutiner for å fange opp endringer i eierskap og økonomiske forbindelser.

5.4. Forankring og opplæring

Det bør være tydelig forankring av retningslinjer og rutiner i styrende dokumenter, og ansvar for oppdatering og etterlevelse må være klart plassert.

Bankene bør sikre at alle relevante medarbeidere har tilstrekkelig kompetanse til å identifisere og vurdere grupper av tilknyttede motparter.

6. Oppsummering

Tematilsynet har vist at norske banker i hovedsak har etablert et godt rammeverk for gruppering av tilknyttede motparter, men at det er behov for å styrke det operasjonelle grunnlaget, dokumentasjonspraksisen og kvalitetssikringen. Finanstilsynet forventer at bankene følger opp funnene og anbefalingene i denne rapporten, slik at praksis harmoniseres med gjeldende regelverk og bidrar til forsvarlig styring av konsentrasjonsrisiko.

Finanstilsynet
Revierstredet 3
P.O. Box 1187 Sentrum
NO-0107 Oslo

Tel. +47 22 93 98 00
post@finansstilsynet.no
finansstilsynet.no

